

és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időnyben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Enesén négy új lelőhely került elő: *Szilos-dűlő, Varga-tag III., Kováts-tag, Péterháza-puszta III.* (KÖH 74327, 74329, 74331, 74335). A Varga-tag területén – többek között – bronzkori temető nyomait sikerült a felszínen azonosítani.

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

142. Esztergom, Bazilika (KÖH 2158)

(Komárom-Esztergom megye) V?, Ró?, Ú

A Bazilika rámpája alatt (16238/1 hrsz.) levő újkori pincerendszer és étterem átépítésének földmunkáinál folytattunk régészeti megfigyelést 2010. áprilisban.

A rámpa É-i oldalának bontása során a markolók egy É-D irányú, koporsóban fekvő csontváz É-i végét találták el. A csontvázat a lábainál, a combcsontnál vágta ketté. A levágott rész csontjai teljesen elmorzsolódtak; a kiszedett földben régészeti leletet nem találtunk. A váz többi részét kibontani nem lehetett, a fölötté levő, mintegy 8 méternyi föld miatt. A koporsó szintje alatt egy többször megszakadó, mintegy 6–10 cm vastag átégett réteget találtunk. Az oldalfalban egy kemence átégett falának metszete rajzolódott ki. A rámpa É-i oldalán előkerült váz és kemence nyomai arra utalnak, hogy ott egy nem, vagy csak részben elbontott korábbi domb maradványai

vannak, amelyen egy korábbi (esetleg kelta vagy római) településnyom és egy talán barokk temető maradványai őrződtek meg.

A 19. századi pincerendszer átépítése során az oldalfalakat nem bolygatták, így azokban megfigyeléseket nem lehetett tenni. A jelenlegi járósínt feltörésekor és a közmű-, ill. gépészeti árkok mélyítésekor megfigyelhető volt, hogy a padlószint alatt mintegy 1,4 m mélységig (az új árkok mélyítésének alsó határa) még mindig a 19. századi alapozás falai, ill. a körük betöltött modern törmelék volt. A pincerendszer Ny-i traktusában, ahol a csurgóaknákat készítették; megfigyelhettük, hogy a pince alapozását a korabeli altalajt alkotó szürke márga- és agyagrétegre rakták. Ez által bebizonyosodott, hogy a területen már a 19. században elhordták a régészetileg értékes rétegeket, hogy a stabil altalajra helyezhessék a pincerendszert.

A liftakna építéséhez a felszínről mélyítették egy aknát. E munkák során kiderült, hogy a pincerendszer boltvállainak, ill. a fölötté levő rámpa feltöltéséhez nem a vár (és a székesegyház) bontásából származó törmeléket használtak fel, hanem bányából származó szűz homokot, ill. agyagmorzsalékot; melyekben lelet nem volt.

A primáspince feletti rész új szigetelőlemezőnek kialakításakor csak mintegy 40–60 cm mélységig hordták le a talajt. Ebben a rétegben csak újkori törmelék, ill. a park kialakítása során idehordott föld volt.

Az esetleges lelőhely(ek) védettek, mert több méter föld borítja őket, de ugyanezen okból megközelíthetetlenek is.

TOLNAI GERGELY

